

KENTALIS | PUBLICATIE 2026

HOE KENTALIS WERKT AAN INCLUSIEF ONDERWIJS

Met ruim 30 jaar werkervaring bij Kentalis, weet Erik Schraven als geen ander hoe belangrijk het is dat kinderen met een auditieve of communicatieve beperking samen met reguliere leerlingen inclusief onderwijs kunnen volgen en wat daarbij komt kijken. Als strategisch adviseur inclusief onderwijs zet hij zijn expertise de laatste jaren van zijn carrière in om de ontwikkeling van inclusief onderwijs voor deze doelgroep te stimuleren en te versterken.

Als schoolleider heeft Erik Schraven bij Kentalis al veel ervaring opgedaan met inclusief onderwijs, want de ontwikkeling daarvan is hier al zo'n tien jaar geleden in gang gezet. Om deze ontwikkeling te versterken, heeft Kentalis Erik aangesteld als 'strategisch adviseur inclusief onderwijs'. "Er zijn binnen Kentalis steeds meer initiatieven", vertelt hij. "Om die te ondersteunen en de expertise op dit gebied te borgen, zetten we een intern steunpunt inclusief onderwijs op. Daarnaast houd ik mij bezig met een project dat erop is gericht de routes van speciaal naar regulier onderwijs gemakkelijker te maken. Hiermee maken we het mogelijk dat een groeiende groep Kentalisleerlingen inclusief onderwijs kan volgen."

MAXIMALE PARTICIPATIE

Het belang daarvan is evident, weet Erik. "Als je kinderen van kleins af aan afzonderd in aparte scholen, dan zeg je daarmee eigenlijk: jij hoort er niet bij. En dat is niet oké. Daarom streven we naar maximale en volwaardige participatie van onze doelgroepen; in het po, het vo en in de maatschappij. Dat zie je terug in onze visie en in ons strategisch beleid."

Inzet daarvan is dat zoveel mogelijk Kentalisleerlingen in een reguliere school onderwijs volgen en daar de ondersteuning krijgen die ze nodig hebben. Omdat dit per doelgroep verschillend is – Kentalis heeft dove leerlingen, leerlingen met een taalontwikkelingsstoornis (TOS) en communicatief meervoudig beperkte leerlingen (CMB) – is er per doelgroep een visie en strategie voor inclusief onderwijs geformuleerd.

De verschillen tussen de drie doelgroepen hebben namelijk gevolgen voor de wijze waarop inclusie wordt vormgegeven, vertelt Erik. "Zo hebben CMB-leerlingen - de kleinste doelgroep - vaak hele specifieke ondersteuningsbehoeften die een reguliere school niet zomaar kan bieden. We richten ons bij deze leerlingen vooral op sociale inclusie. Waar het kan, doen ze activiteiten samen met reguliere leerlingen. Van dove

kinderen is bijvoorbeeld bekend dat ze voor een optimale sociaal-emotionele ontwikkeling vooral elkaar nodig hebben.”

VERSCHILLENDE VORMEN VAN INCLUSIE

Voor die doelgroep is er daarom de zogenoemde ‘school-aan-school constructie’, waarbij een school voor dove leerlingen vlak naast of tegen een reguliere school staat. Dove leerlingen hebben een eigen setting, maar nemen zoveel mogelijk deel aan het reguliere onderwijs. Erik: “In Zaltbommel staat onze vso-dovenschool bijvoorbeeld op de schoolcampus van een reguliere school. Daar doen onze leerlingen zoveel mogelijk mee aan regulier praktijkonderwijs en vmbo. Hoeveel regulier onderwijs zij volgen verschilt per leerling, want inclusief onderwijs is voor deze doelgroep maatwerk.”

Naast de school-aan-school setting, zijn er bij Kentalis nog andere vormen van inclusie, zoals de zogenoemde ‘medium-setting’ en de ‘school-in-school’ constructie. Bij de mediumsetting volgt een groepje Kentalisleerlingen met vergelijkbare ondersteuningsbehoeften, bijvoorbeeld TOS-leerlingen, in een reguliere school het reguliere onderwijsaanbod met ondersteuning van Kentaliskundigen, die ook de leerkrachten ondersteunen.

Bij de ‘school-in-school’ constructie is de Kentalisschool ondergebracht in het gebouw van een reguliere school. De leerlingen volgen een deel van of het gehele reguliere aanbod met ondersteuning van Kentalisedwerkers. Een voorbeeld is het Kentalis Compas College in Oss, waar

Erik jarenlang de directeur van was. “Deze school is ondergebracht in het gebouw van een reguliere school waar Kentalisleerlingen praktijkvakken en theorielessen volgen in het vmbo en praktijkonderwijs. Ter ondersteuning van de leerlingen is er altijd een docent vanuit Kentalis beschikbaar.”

Naast de genoemde vormen van inclusie, worden er door de ambulante diensten van Kentalis scholen, docenten en een kleine vijfduizend leerlingen, verdeeld over het land, begeleid op reguliere scholen.

INITIATIEVEN

Door heel Nederland zijn er momenteel ongeveer 15 kleine en grotere initiatieven om inclusief onderwijs voor Kentalisleerlingen te realiseren, vertelt Erik. “We hebben bijvoorbeeld een heel klein schooltje in Apeldoorn - een dependance van onze so-school in Arnhem - dat qua leerlingenaantal erg kwetsbaar is. In samenspraak met het samenwerkingsverband zijn we op zoek naar een regulier bestuur dat deze leerlingen wil opnemen, zodat ze niet met het busje naar de so-school in Arnhem hoeven reizen, maar met begeleiding van Kentalis thuisnabij in een reguliere setting onderwijs kunnen volgen. Er hebben zich twee besturen gemeld die hiervoor open staan en we zijn de mogelijkheden aan het verkennen.”

Ook is Kentalis op verschillende plaatsen in het land in gesprek met samenwerkingsverbanden om te onderzoeken of en hoe TOS-leerlingen van een so-setting naar een reguliere school kunnen worden overgeplaatst. “Dat speelt bijvoorbeeld in Tiel,” vertelt Erik,

“waar TOS-leerlingen nu nog naar so-scholen in Nijmegen of Oss moeten reizen. We onderzoeken hoe we ervoor kunnen zorgen dat zij voortaan in Tiel naar school kunnen.”

OOK REGULIERE LEERLINGEN

De resultaten van de verschillende vormen van inclusief onderwijs zijn heel goed, zo blijkt uit de ervaringen en uit onderzoek van Kentalis. Dat geldt zowel voor de leeropbrengsten, voor de beleving als voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van Kentalisleerlingen. “Dat ze zich minder een uitzondering voelen, heeft een positieve invloed op hun ontwikkeling”, zegt Erik. “Zij worden zelfstandiger en bewegen zich steeds makkelijker in de reguliere groep. En het mooie is dat ook reguliere leerlingen er baat bij blijken te hebben.”

Dat laatste bleek bijvoorbeeld in Nijmegen, waar een aantal jaren geleden twintig TOS-leerlingen van een vso-school overstapten naar een reguliere school voor praktijkonderwijs. “We hebben eerst nauwkeurig geanalyseerd wat de reguliere school nodig had om deze leerlingen op te nemen”, vertelt Erik. “Op basis daarvan is er ondersteuning van Kentalis ingezet.

Zo zijn er Kentalisedwerkers naar de school gedetacheerd en is er voor docenten een gedegen scholingstraject uitgevoerd, onder meer over TOS-specifiek didactisch handelen. Al gauw bleek dat die didactiek ook heel goed werkt bij reguliere leerlingen. Zo ontstaat als vanzelf de synergie.”

ERIN GELOVEN

Het belangrijkste advies dat Erik scholen en professionals op basis van zijn ervaringen wil geven is: begin gewoon! “Vaak zien mensen allerlei obstakels¹ waarvan ze denken dat ze die eerst allemaal moeten elimineren, maar dan is het risico groot dat er weinig van de grond komt. Het belangrijkste is dat de betrokkenen erin geloven en dat ze het gewoon gaan doen. Dan los je de obstakels die je onderweg tegenkomt vanzelf op. Want de opbrengsten en mooie dingen die je ziet, motiveren mensen enorm, ook om obstakels te overwinnen.”

MEER INFORMATIE

Erik Schraven

e.schraven@kentalis.nl
www.kentalis.nl

¹ Erik verwijst in dit kader naar het boek *Excludes. Wat uitsluiting doet met mensen* van Benno Schraepen (Owlpress, 2021).